ORDINIS MEDICORVM
IN
ACADEMIA VITEBERGENSI
H. T.
DECANVS
IOHANNES GOTTFRIED LEONHARDI

PHILOSOPH. ET MEDICINAE DOCTOR PATHOL. ET CHIRVRG.
PROFESSOR PVBLICVS ORDIN. SOCIET. OECON.
LIPSIENSIS SODALIS

AD XVI DECEMBR. A. CIϽIϽCCLXXXIIII

PANEGYRIN MEDICAM

INDICIT

DE

MEDICAMENTIS FLATVM VENTRIS ABSORBENTIBVS

PAVCA SIMVL PRAEFATVS

Quamuis ventris flatuum, quos a canali cibario nunquam prorſus abeſſe conſtat,[a]) in oeconomia animali non penitus nulla ſit vtilitas, ſed ſicuti iam IOHANNES BAPTISTA HELMONTIVS,[b]) vſu et obſeruatione doctus, in inteſtino certe ileo agnouit, inque ventriculo et inteſtinis omnibus recepit ALBERTVS DE HALLER,[c]) ad motum periſtalticum ſuſcitandum et conſeruandum egregia efficacitas; quinimmo, quemadmodum et bene ominata ructuum in lienteria[d]) atque flatuum in dyſenteria[e]) generatio et fere in ſaniſſimis quotidianam alui depoſitionem praecedens flatuum exploſio manifeſto docent, ad omne digeſtionis aluinaeque excretionis negotium benefica cooperatio reperiatur: atque proinde nequaquam probari poſſit ſen-

a) Vid. FRID. HOFFMANNI *Syſt. Med. Rat.* To. IV. P. II. Sect. II. cap. V. §. 12. GERH. VAN SWIETEN *Comment. in H.* BOERHAAVII *aphor.* To. II. p. 236.

b) Tract. *de flatibus* §. 37. ſſ. in *Oper. omn.* ex edit. MICH. BERNH. VALENTINI Hafn. 1707. 4. p. 404.

c) *Elem. Phyſiol.* To. VI. p. 298. To. VII. p. 104. 182. ſſ.

d) HIPPOCRATES *Aphor.* Lib. VI. 1. Ἐν τῇσι χρονίῃσι λειεντερίῃσιν ὀξυρεγμίη ἐπιγινομένη, μὴ γινομένη πρότερον, σημεῖον ἀγαθόν.

e) GEORG. BAGLIV. *Oper. omn.* Lugd. 1710. 4. p. 110. 176

ſententia eorum, qui flatus quosuis vitio gigni morboſique quicquam prae ſe ferre autumant: nihilo tamen minus, quotiescunque flatus vel diſtentu mechanico ob copiam et molem, vel ſtimulo phyſico, quod vulgo parum fere perpendi ſolet, ob acrimoniam et mordacitatem alimentari tubo moleſti euadunt libereque per eundem vltro citroque commeare prohibentur, incommoda inde vtique et numeroſiſſima et atrociſſima non ad primarum modo viarum canalem, ſed ad omnes omnino corporis ventres et artus dimanare, certum aeque atque tralatitium eſt. In quibus quidem incommodis malisque recenſendis atque adeo in phyſopathologia ordinanda et illuſtranda, quo maiori cum cura atque induſtria praeter alios verſati ſunt, FRANCISCVS DE PAVLA COMBALVSIER,[f]) HENRICVS FRIDERICVS DELIVS[g]) atque CHRISTIANVS FRIDERICVS KADELBACHIVS[h]) eo minus neceſſarium eſt, noſtram poni operam; quae potius iam in eo collocabitur, vt aduerſus tantorum malorum fontes efficax idemque nouum remediorum genus, *medicamenta* nimirum *ventris flatum abſorbentia* atque in iis ipſis aerologiae recentioris ad artem ſalutarem traductae ſpecimen quoddam proponamus.

Appellamus vero medicamenta flatum ventris abſorbentia illa, quae neque, vt euacuantia, cruditates ex quibus materia flatuoſa euoluitur, e canali primarum viarum educunt, neque vt antiſpaſmodica vias hactenus praecluſas et conſtrictas flatui exituro ampliant et patefaciunt, neque vt phyſagoga ſiue carmina-

f) In Pneumatopathologia ſ. tract. de flatulentis hum. corp. affectionibus. Par. 1747. 8.

g) Vid. EIVS diſſ. *Pathemata grauiora a flatuum cauſſa occulta oriunda*; reſp. Cl. MOHR. def. Erlang. 1759. 4. cuius verſio vernacula ab Exp. I. A. G. GESNERO edita extat in *Fraenckiſchen Samml.* B. VI. Nurnb. 1762. 8. No. 34. auctior vero ſeorſim prodiit Norinb. 1766. 8.

h) Diſſ. quae inſcripta eſt *Tympanitidis pathologia* reſp. Cl. SCHVBERT. def. Lipſ. 1772. 4.

minatiua, motu periſtaltico validiore excitato turgentes retentosque flatus ipſos excutiunt, neque vel vt tonica fibras primarum viarum muſculares roborando, vel, vt corrigentia, bilis reliquorumque humorum digerentium inertiam emendando, flatuum prouentum minuunt, ſed quae potius materiem ipſam illam halituoſam et aeriformem, quae ventris flatum varium conſtituit, ita in ſe recipiunt, vt omnem ſuam conſiſtentiam elaſticam indolemque irritantem deponat, ipſisque medicamentorum particulis vnita ſeorſim exiſtere deſinat; aut, vt paucis omnia comprehendamus, quae flatuum principia ita attrahunt, figunt atque corrigunt, vt aegroti etiam ſine flatuum exploſione ab ipſorum tamen moleſtiſſimis incommodis liberentur.

Vtrum huiuscemodi virtutis medicamenta vere reperiantur, ſolae quidem docere poſſe videntur obſeruationes, ex artis ſalutaris exercitio petitae, a quibus ipſi quoque commonefacti totamque rem edocti ſumus. Quum enim in plerisque aegrotis, qui non modo flatulentiae vitio frequenter corripi ſolerent, ſed etiam, teſtantibus ventris tumore et borborygmis, flatus vere tum concluſos geſtarent, medicamenta varia, acori morboſo corrigendo idonea, porrigeremus: ſaepius quidem animaduertimus, eſſe inter iſta quaedam, quae, quum alia flatus vel pellerent vel adeo cum anxietate augerent, ventris diſtenti detumeſcentiam obmurmurationumque ſilentium ſine omni potius ſtrepente excluſione perficerent. In cuius quidem euentus, aegrotis ipſis nonnullis memorabilis viſi, cauſſas veras inquirentibus nobis acquieſcendum eſſe primo iudicauimus in ea explicatione, quod acore correcto ſpaſmi ſoluti materiaeque aeriformi viae ita apertae fuerint, vt ſine ſonitu elaberetur.[i] At enimuero quum perpenderemus alia remedia in acrimonia acida compeſcenda alias aeque efficacia, in eundem

 dem

i) FRID. HOFFMANN l. c. VAN SWIETEN l. c.

dem tamen modum neutiquam operari, aliam potius effectus cauſſam ſubeſſe ſuſpicari coepimus; quumque quae de materia flatuum inprimis viis oberrantium laudabili variorum auctorum opera comperta habentur, quaeque per PRIESTLEII inprimis tentamina de nonnullorum corporum aeriformes ſubſtantias imbibendi et attrahendi vi inuenta et confirmata ſunt, inuicem pariter atque cum noſtris obſeruationibus compararemus, de medicamentorum laudata ratione efficacium operatione, non aliter amplius ſtatuere potuimus, quam, vt flatus eadem abſorbendo conſumſiſſe arbitraremur.

Quod ſi cum GEORGIO ERNESTO STAHLIO[k]) vniuerſam de flatuum materie quaeſtionem otioſam medicoque inutilem iudicaſſent, aut ob cauillatorum forte quorundam ſcurrilem petulantiam attingere dubitaſſent obſeruatores: haud dubie etiamnum cum auctore libri iſtius vetuſti περὶ φυσῶν, qui inter Hippocraticos occurrit,[l]) itemque cum IOHANNE FIENO[m]) flatum merum aerem vulgarem eſſe ab omnibus crederetur omnisque cauſſae huius morbificae materialis natura prorſus lateret. Verum enim vero inde ab HELMONTII temporibus in iſtam rem inquirere dignati ſunt viri graues ſalutisque corporis humani cupidiſſimi, quorum ſtudiis intellectum eſt, aerem reſpirabilem ſiue communem ex earum quidem materierum numero, quae ad flatuum generationem concurrunt, excludi[n]) nullo pacto poſſe: quandoquidem eius aliqua portio

k) Vid. EIVS diſſ. *de flatulentia*, reſp. IO. ADAMO KVLBEL defenſ. Hal. 1708. §. 6. p. 11.

l) Πνεύματα δὲ, τὰ μὲν ἐν τοῖσι σώμασι, φῦσαι καλέονται· τὰ τὲ ἔξω τῶν σωμάτων, ἀήρ.

m) *De flatibus, humanum corpus moleſtantibus*, Comm. nouus et ſingularis Antw. 1582. 8.

n) Plane excludendum eſſe iſtum, ſcholarum receptis opinionibus paullo infenſior cenſebat HELMONTIVS tract. de flatibus §. 49. ſcribens: *flatus nullatenus ſunt aer*, quem §. 4. *gas ventoſum* dixerat; itemque §. 10. *reuera in nobis nulli venti, nec ventorum materia.*

tio non modo in plerorumque ciborum interſtitiis latitans, ſed inter maſtucandum quoque compagi ipſorum intertrita cum bolo in ventriculum neceſſario deferatur; o) ſed longe tamen maiorem flatuum partem ab iſtis ſubſtantiis elaſticis efformari, quas ſicuti ex alimentis, tum vegetabilibus, tum animalibus extra corpus corruptio ſpontanea fermentatia euoluit, duplicisque generis eſſe, alteram quidem acido aereo, alteram vero aurae inflammabili geminam, indubitatis experimentis conſtat, p) ita quoque intra primarum viarum officinam tum ex cibis et potubus dulcibus, mucilagineis gelatinoſisque ſub optima quoque digeſtione, praecipue vero ex iisdem aut paullo auidius et copioſius ingurgitatis, aut in languentem ventriculum delatis, tum ex digeſtorum ciborum ſordidis recrementis, quae in inteſtinis craſſis congeruntur, extricat calore humiditateque adiutus motus inteſtinus, itidem, vt iam HELMONTIVS q) adnotauit, licet variae modificationis, duplicis tamen potiſſimum formae, alteram nimirum, quae verum Gas ſylueſtre acidumue aereum eſt et hinc flammam extinguit, alteram vero, quae mephitin inflammabilem ſiſtit et proinde a flamma accenditur. Maximam tamen omnino partem flatuoſi ſpiritus conſtituere acidum aereum ex PRIESTLEII r) obſeruationibus et experimentis colligere licet. Quum enim eximius iſte obſeruator ex carnis veruecinae macilentae fruſtulo, corruptioni putreſcenti in apparatu pneumatico commiſſo, elaſticae ſiue aeriformis ſubſtantiae vncias cum vndecim quartis viceſi-

o) GERHARD. VAN SWIETEN l. c. p. 233.

p) Vid. quae de iſtis experimentis ab HENRICO CAVENDISH, DAVIDE MACBRIDE, IOHANNE FRID. CORVINO et IOSEPHO PRISTLEIO inſtitutis retuli in adnot. ***) ad MACQVERI chem. Woerterb. Th. II. p. 422. ff.

q) l. c. §. 49.

r) *Experim. and Obſerv. on different kinds of air* To. III. p. 344.

ceſimis partibus duas obtinuiſſet, iamque ex prioribus periculis intellexiſſet, non ſimplicem ſed cum aere, vt vocat, fixo commixtam inflammabilem auram eſſe, vtrisque ſtudioſiſſime a ſe inuicem ſeparatis, aeris fixi, ſiue acidi aerei vncias duas cum quindecim ducenteſimis, inflammabilis contra aurae, quae his, ab vnciis duabus et vndecim quartis viceſimis partibus detractis, reſtant, atque proinde totius maſſae aeriformis euolutae partem nondum penitus tertiam et triceſimam fuiſſe comperit. Sic etiam HENRICVS CAVENDISH ex panis computrefacti granis ſeptem millibus ſexcentis et quadraginta, quae ſolidae materiae grana circiter centum et ſexaginta tria continebant, aeris fixi quidem quam plurimum, inflammabilis vero vnum modo granum obtinuit.[s])

Quod ſi igitur, praeter paucum aerem communem inflammabilemque, reliquum omne elaſticum elementum, quod ex cibis potubusque tum intra corpus, tum extra illud exſoluitur, acidum aereum eſt, illae ſubſtantiae cunctae, quae acidum iſtud imbibere poſſunt, medicamenta quoque flatum ventris abſorbentia certo largiuntur. Ex quibus quidem, propter frequentiſſimum, cui indulſimus, vſum, primo nobis nominanda venit

Magneſia ſalis amari calcinata. Quamuis enim neque *magneſia ſalis amari cruda*, neque medicamenta alia *terrea*, vtpote quae acido aereo quidem ſcatent, eodem tamen neutiquam ſaturata ſunt, iſtius efficaciae laude priuari poſſint, ſed flatubus ructubus acidoque, quod ventriculi ardorem producit volatili et aereo imbibendo vtique paria reperiantur: nihilo tamen minus, quum in viris hypochondriacis, feminis hyſtericis, infantibusque tenerioribus ſaepiſſime acor primarum viarum liquidus et fixus peccaret, inque horum corporibus crebro confirmari

s) Vid. Philoſoph. Transactions. 1766. p. 141. ſſ.

firmari deprehenderemus effatum FRIDERICI HOFFMANNI,[t]) quod magneſia cruda ſub his conditionibus in frequentiorem vſum ducta flatulentias et morſificationes in imo ventre relinquere ſoleat, atque huius effectus rationem facile nobis reddere liceret ex aereo acido magneſiae aliorumque terreorum, inter conflictum cum acido morboſo efferueſcendo liberato: lubentius coepimus magneſia calcinata vti, ab eaque non modo, vt recte monuit TORBERN BERGMANNVS[u]) ſine vllo incommodo acidum morboſum domari, ſed etiam illud commodum ſaepe obtineri vidimus, vt aluus flatibus diſtenta et clauſa detumeſceret et ſine vlla flatuoſi ſpiritus excluſione aperiretur, ardorque ventriculi compeſceretur efficaciſſime. Alterum medicamentum flatiſugum, quod nobis vſu innotuit, eſt

Spiritus ſalis Ammoniaci cauſticus; cuius guttulae, quindecim, triginta aut quinquaginta ex aquae ſeſquiuncia hauſtae ſicuti crapulam ebrioſorum egregie diſcutiunt, ita quoque in ructuoſis hypochondriacis flatuoſisque ſubitaneas haud raro praeſtiterunt inducias. Tertium denique remedium flatum abſorbens offendimus in

Aqua calcis viuae, quae ſicut notiſſimum eſt, in internos vſus ex oſtrearum mytulorumque recens calcinatis teſtis paratur; cuiusque hauſtus inde ab vnciis duabus ad libram dimidiam et vltra quotidie ſenſim ingeſti magnam vtilitatem attulerunt illis, qui ex tenuitate humorum et laxitate ſolidarum partium flatulentiae vitio obnoxii eſſent, ita tamen vt ex vſu diuturniori aluina excretio paullo tardius videretur ſuccedere. Leniit tamen in pleriſque euidentiſſime ructuum incommoda et vomitus a flatulentia coortos et abdominis flatulentum meteoriſmum.

So-

t) Obſeruatt. phyſico-chem. Lib. II. 2. Hal. 1736. 4. p. 112.

u) *De Magneſia* §. XXV. in Opuſc. phyſ. et Chem. Vol. I. p. 403.

Sale Alcalino fixo cauſtico nunquam ad flatuum abſorptionem vſi ſumus. Frequentius vero adhibuimus ſolutiones eius ſpirituoſas ſiue *tincturas alcalinas* et *antimoniales cauſticas*, quae tamen, quum in officinis ſiue raro perfecte ab acido aereo liberae praeparentur, ſiue vix ab irruentis acidi aerei noua copula immunes ſeruari poſſint, rarius omnino votis noſtris reſponderunt.

Aſt, inquient forte nonnulli, quae nominata ſunt medicamenta partem flatuum acidulam abſorbere poſſe, etſi concedendum eſt: inflammabilis tamen vulgarisque aeris portionem, quae flatibus admiſta deprehenditur, iſta certe imbibere nequeunt. Iam quod iſta non poſſunt, poſſunt forte aduſta, v. c. *carbones*, qui omne genus aeriformium ſubſtantiarum imbibunt,[x]) atque his ſimillima, *fuligo, ſpodium,* et *glandes toſtae*; quorum certe omnium ad ſpaſmos, a cauſſa flatulenta coortos leniendos haud exiguam vim eſſe aliorum pariter atque noſtrae ipſorum obſeruationes confirmant.

Caeterum horum medicamentorum commendatione tantum abeſt, vt reliqua, quae ad flatuum incommoda remouenda et praecauenda porrigi ſolent, remedia prorſus aboliri velimus, vt potius ipſi moneamus quoslibet, in diſpoſitione flatulenta breuibus illis induciis, quae per laudata iſta obtinentur eo minus fidendum eſſe, quo certius, niſi diaetae conuenientis ſobrietate, crudidatum oportuna euacuatione, viriumque digeſtricium reſtitutione malo in conſuetudinem iam adulto occurritur, quotidie noua flatuum congeries accumulari ſolet.

Sed haec hactenus diſputaſſe ſufficiat. Veniendum enim eſt ad commendationem

VIRI

x) Vid. animadu. meas adiectas MACQVERI chem. W. Th. II. p. 561.

VIRI
CLARISSIMI ATQVE DOCTISSIMI
IOHANNIS GODOFREDI WEISSII
IVTREBOCENSIS - SAXONIS
MEDICINAE CANDIDATI DIGNISSIMI

cuius laudabiles in omni medicina profectus in examine a. d. XXII. menſ. Maii A. CIↃIↃCCLXXXIII. explorati ita ſeſe ordini noſtro commendarunt, vt precibus Ipſius humaniſſimis, quibus vt ſummorum in medicina honorum commodis eum locupletaremus, a nobis petiit, lubentiſſime annueremus. Communicamus iam cum lectoribus noſtris Clariſſimi Candidati vitae ſtudiorumque rationes, quas hunc in modum litteris conſignatas ab Ipſo accepimus.

Ego IOANNES GODOFREDVS WEISSE *lucem adſpexi Iutrebogae d.* XXVIII *Octobr. anno* MDCCLIX. *Patre vſus ſum* IOANNE GODOFREDO WEISSE, *pannorum tonſore, quem vero praematura morte ereptum doleo. Mater autem ex gente* Henecken *mihi contigit optima, quam ſuperſtitem eſſe eo magis laetor, quo maiorem, quam ad tumulum vsque venerabor, in me educando fundamentisque chriſtianae religionis imbuendo adhibuit operam. Annos pueriles adhuc agens priuatis inſtitutionibus* SCHERNHAVERI, *Cantoris, viri de patria vrbe optime meriti, vſus ſum, huiusque praeceptoris egregiae docendi methodo plurimum me debere gratus ſemper recordabor. Primis vero litterarum elegantiorum ſcientiis, quibus puerilis aetas erudiri ſolet, imbutus ſcholam frequentaui oppidanam praeceptoresque habui* SCHENCKIVM *AA. M.*

ZENKERVM *Conrectorem*, DIESINGIVM *Rectorem viros humanitatis pariter atque litterarum laude inſignes. Quorum virorum in me merita, quae debitis haud effere poſſum laudibus, animo ſemper proſequar gratiſſimo. Anno* MDCCLXXV *patrios lares relinquens Serueſtam adii et* REICHMANNO, *Sereniſſimi Principis Serueſtanorum Pharmocopolae aulico in arte pharmaceutica me inſtituendum tradidi isque vir optimus aſſidua manuductione pharmaciam me fideliter docuit, ita vt palam profitear, eum hac ratione ſcientiae quoque medicae, cui curſu pharmaceutico peracto nauare operam apud animum ſtatueram, felicia poſuiſſe fundamenta. Praeterea etiam per omne tempus, ad hunc vsque diem tantis me ornauit beneficiis, vt in ipſo alter veluti parens mihi contigiſſe videatur. Anno* MDCCLXXXI *magna cupiditate vlterius artem colendi medicam flagrans, inclutam quae Vitembergae floret muſarum ſedem adii et a Summe Venerabili* TITTMANNO *tunc temporis Academiae faſces tenente, in numerum ciuium academicornm receptus ſum. Medicorum igitur quibus alma haec muſarum ſedes gaudet, ſcholas tam publicas quam priuatas frequentaui. Illuſtris D.* BOEHMERI *eruditionis profundiſſimae pariter ac ſumma humanitatis laude florentiſſimi praelectionibus in Materiam medicam, Oſteologiam, Pharmaciam, Therapiam generalem, formularum compoſitionem et principia Botanices interfui, ex cuius ſolidioris ſcientiae penu fructus in diſputatoriis quoque exercitationibus percepi maximos. Excellentiſſimus D.* NÜRNBERGERVS, *facunditatis et ſcientiarum laude maxime conſpicuus, totam mihi expoſuit Phyſiologiam, Pathologiam, Chirurgiam, Clinicam, et ex illis inſtitutionibus ampliſſimam hauſi vtilitatem. Excellentiſſimi D.* LANGGVTH *praelectionibus oſteologicis, phyſiologicis, pathologicis, myologicis, ſplanchnologicis et medico-forenſibus interfui, palamque mihi ex illis doctrinis com-*

paraſſe

paraſſe commoda certe maxima profiteor. Excellentiſſimi denique TITII *diſciplinis omnem, quam percepi theoreticam atque practicam phyſices notitiam debeo, inſimulque hiſtoriam naturalem atque Zoologiam ab ipſo traditam audire maximo mihi fuit commodo. Ex ore autem Clariſſ.* HILLERI *ſuauiſſimo philoſophiam percepi eiusque ſcholis adfuiſſe maximo perfundor gaudio, Quibus omnibus Viris, toto litterarum orbe inclutis, praeceptoribus meis ad cineres vsque pie deuenerandis gratias ago pro tantis, quibus me cumularunt beneuolentiae monumentis, quas poſſum maximas ſummumque numen precor vt per longam annorum ſeriem dulcia ſint decora almae vniuerſitatis Vitembergenſium. Hanc vero occaſionem haud praetermittam quin litterarum patriae vrbis ſtatoribus et imprimis ſtipendiorum collatoribus pro munificentia, qua me in ſumptibus ſtudiorum comparandis benigne ſubleuarunt, grates perſoluam maximas. Curſu academico Vitembergae abſoluto anno* MDCCLXXXII *exeunte Berolinum me contuli ibique adminiſtrationem anatomicam et artem obſtetriciam, quantum per vires ingenii licuit, addiſcere allaboraui nec alias medicinae partes excolendi mihi defuit copia. Imprimis vero Exc.* WALTHERO, *ampliſſimae famae Viro et maximopere de me merito multum debeo. Magna denique iucunditate Exc.* FALCKENBERGII *e viuis iam ſublati manuductionis in anatome recordor. Artem obſtetriciam me docuit Exc.* VOITVS *cuius viri, quem ea in arte magnam ſibi famam comparaſſe conſtat, inſtitutionibus et ad lectos parturientium exercitationes magnam attulere mihi vtilitatem, Berolino autem decedens iterum Vitembergam redii et gratioſum Academiae huius medicorum ordinem ſollicitaui, vt meis in medicina profectibus exploratis atque probatis ad ſummos in medicina honores aditum mihi concederent. Quum vero per varia impedimenta votorum meorum compos fieri nondum poſ-*

ſem, medicinae faciendae iuribus ab Illuſtri hoc ordine mihi interea datis ita vſus ſum, vt Serueſtae aegrorum meae ſeſe curae committentium valetudini proſpicerem.

Iam vero ex voto ſuperatis omnibus obſtaculis in eo eſt Candidatus noſter, vt honores promeritos tandem capeſſere poſſit. Defendenda tamen eſt antea adhuc ab Ipſo diſſertatio inauguralis *de vteri ſtructura non muſculoſa ſed celluloſo-vaſculoſa*, cuius ipſe Auctor eſt, praeſide Viro Excellentiſſimo atque Doctiſſimo GEORGIO RVDOLPHO BOEHMERO, Ordinis noſtri et totius Academiae ſeniore, Therapiae Profeſſore Ordinario, Collega maxime ſuſpiciendo atque coniunctiſſimo; die, quam ipſo diximus menſis huius XVI. Cui quidem ſolemnitati inaugurali vt RECTOR ACADEMIAE MAGNIFICVS, PATRES CONCRIPTI, OMNIVM ORDINVM DOCTORES ET LICENTIATI, SACRORVM ANTISTITES, LITTERARVMQVE CVLTORES ET FAVTORES praeſentia ſua maiorem ſplendoris gradum addere velint, omni, qua poſſumus humanitate precamur. P. P. Dominica III Aduentus A. C. CIↃIↃCCLXXXIV

VITEMBERGAE

LITTERIS CAROLI CHRIST. DÜRRII